

Retsudvalget 2016-17
REU Alm.del endeligt svar på spørgsmål 167
Offentligt



JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 25. februar 2015
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Louise Falkenberg
Sagsnr: 2015-0030-2902
Dok: 1441389

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 303 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 5. januar 2015. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Mette Frederiksen

Esben Haugland

Slotsholmsgade 10
1216 København K

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 303 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for overvejelserne vedrørende sletning af fingeraftryksregisteret, jf. at loven blev vedtaget i 2010.”

Svar:

1. Arbejdet med at få de administrative regler og it-løsningen på plads i relation til sletning af fingeraftryk har vist sig mere udfordrende end forventet i forbindelse med lovændringen i 2010, jf. lov nr. 405 af 21. april 2010 om ændring af lov om Det Centrale Dna-profil-register. Arbejdet er således beklageligvis endnu ikke afsluttet.

Justitsministeriet har imidlertid sammen med Rigspolitiet fokus på at færdiggøre arbejdet, og det er ministeriets forventning, at der kan findes en brugbar løsning inden for kort tid.

2. Som det nærmere fremgår nedenfor, har det vist sig at være en udfordring ved den forudsatte ordning, at det i praksis kan være særdeles vanskeligt at udskille de fingeraftryk, som skal være omfattet af ordningen, fra de fingeraftryk, som skal forblive registreret i Fingeraftryksregisteret.

Justitsministeriet kan i øvrigt uddybende oplyse følgende:

3. Som det fremgår af den besvarelse fra Justitsministeriet, som der henvises til i spørgsmålet, afsagde Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol den 4. december 2008 dom i sagen *S. og Marper mod Storbritannien*. Ved dommen fastslog Menneskerettighedsdomstolen, at Storbritannien havde krænket Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om retten til respekt for privatlivet og familielivet.

På denne baggrund og i lyset af Menneskerettighedsdomstolens generelle bemærkninger om adgangen til opbevaring af dna-profiler var det Justitsministeriets vurdering, at de dagældende danske regler om opbevaring af oplysninger om dna-profiler burde ændres.

Ændringen af de danske regler om dna-profiler blev foretaget ved lov nr. 405 af 21. april 2010 om ændring af lov om Det Centrale Dna-profil-register. Ændringen medførte, at oplysninger om dna-profiler vedrørende

sigtede, men ikke dømte personer, nu skal slettes efter 10 år fra frifindelse, afgørelse om påtaleopgivelse eller tiltalefrafald uden vilkår.

Som det blev oplyst af den daværende justitsminister i forbindelse med lovforslagets skriftlige fremsættelse den 16. december 2009 (L 90), og som det i øvrigt fremgår af pkt. 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, vil Justitsministeriet som opfølgning på dommen fra Menneskerettighedsdomstolen administrativt fastsætte tilsvarende regler om opbevaring mv. af fingeraftryk.

4. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at det på baggrund af Menneskeretsdomstolens generelle bemærkninger i dommen er Justitsministeriets vurdering, at der bør fastsættes nærmere offentliggjorte regler om adgangen til opbevaring af fingeraftryk, hvilket vil kunne ske i medfør af persondatalovens § 72.

Det fremgår desuden af bemærkningerne, at reglerne om opbevaring af fingeraftryk forventes udformet med udgangspunkt i den gældende administrative praksis og anmeldelsen af Fingeraftryksregisteret til Datatilsynet, og at der herudover vil blive fastsat regler om, at ”fingeraftryk ikke må opbevares i mere end 10 år efter en frifindelse eller påtaleopgivelse mv. svarende til, hvad der efter lovforslaget vil gælde for oplysninger om dna-profiler”. Sletning vil således kun finde sted, hvis der ikke i øvrigt er grundlag for at registrere vedkommende i Fingeraftryksregisteret.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at det på grund af opbygningen af politiets registre ikke vil være muligt ”generelt at identificere samtlige tidligere optagne fingeraftryk, som i givet fald skal slettes som følge af, at der er forløbet 10 år efter en frifindelse, påtaleopgivelse mv.”, men at dette kun vil kunne ske fremadrettet (altså for personer, som er frifundet eller påtaleopgivet mv. inden for 10 år før lovens ikrafttræden). På den baggrund vil der blive fastsat en overgangsordning, hvorefter ”personer, som er registreret i Fingeraftryksregisteret, og hvor der er sket frifindelse, påtaleopgivelse mv. mere end 10 år før lovens ikrafttræden, efter begæring vil kunne få slettet registreringen. Det gælder dog ikke, hvis den pågældende fortsat er registreret i Kriminalregisteret for kriminalitet, som efter reglerne i retsplejeloven kunne begrunde optagelse af fingeraftryk.”

5. Til den nævnte overgangsordning bemærkes, at problemstillingerne i forhold til Fingeraftryksregisteret bl.a. adskiller sig fra Dna-profilregisteret

ved Fingeraftryksregisterets alder og omfang. Hvor anvendelse af dna-profiler til politimæssige formål er af relativ ny dato, går de ældste registreringer i Fingeraftryksregisteret således tilbage til 1949. Registeret består af finger- og håndaftryk fra ca. 300.000 personer, og af disse fremstår ca. 240.000 personers aftryk med optagelsesdato i 2004, idet den korrekte optagelsesdato kun fremgår af de originale blanketter. Det er på grund af tidligere registreringspraksis ikke muligt for så vidt angår størstedelen af aftrykkene i registeret at konstatere, præcis hvilken sigtelse, som har ført til optagelsen af den pågældende person i registeret, og følgelig heller ikke, om sigtelsen har ført til en fældende afgørelse eller ej.

Det kan i den forbindelse også oplyses, at det bl.a. på grund af slettefristerne for politiets registre, herunder Kriminalregisteret, ikke vil kunne konstateres, om registrerede personer i Fingeraftryksregisteret, som eksempelvis måtte være frifundet for et forhold i 2002, ikke i f.eks. 1992 måtte være dømt for et andet forhold, som kan begrunde en fortsat registrering, selv om dette ikke længere umiddelbart fremgår af tilgængelige oplysninger.

En væsentlig problemstilling i forhold til den nævnte overgangsordning er således, hvorledes der bør forholdes med de oplysninger i Fingeraftryksregisteret af ældre dato, som fortsat har en politimæssig interesse, men hvor det ikke er muligt at tilvejebringe et fuldstændigt grundlag for vurderingen af, hvorvidt den pågældende person – eventuelt efter begæring – er berettiget til at blive slettet fra registreret. Ifølge lovforslagets bemærkninger vil overgangsordningen som nævnt under pkt. 4 ovenfor blive fastsat således, at sådanne oplysninger skal slettes fra Fingeraftryksregisteret på begæring fra den pågældende person, medmindre personen fortsat er registreret i Kriminalregisteret for kriminalitet, som efter reglerne i retsplejeloven kunne begrunde optagelse af fingeraftryk.

6. Justitsministeriet sendte på den baggrund den 19. april 2013 et udkast til bekendtgørelse om behandling af oplysninger i Fingeraftryksregisteret i høring hos en række myndigheder og organisationer.

Der blev i forbindelse med høringen sendt et orienteringsbrev til Folketingets Retsudvalg (bilag 258 (Alm. del)). Som det fremgår heraf, var der i bekendtgørelsesudkastets § 3, stk. 1, nr. 2, medtaget en bestemmelse om, at oplysninger i registerets persondel skal slettes, når der er forløbet 10 år fra frifindelse, afgørelse om påtaleopgivelse eller tiltalefrafald uden

vilkår. Bekendtgørelsen forventedes at træde i kraft den 1. januar 2014. Sletning efter den nævnte bestemmelse ville herefter blive foretaget med virkning for fingeraftryk optaget efter den 1. januar 2004.

Der var i bekendtgørelsesudkastet desuden medtaget en overgangsbestemmelse i § 7, stk. 2, hvorefter sletning af oplysninger i form af fingeraftryk i tilfælde, hvor der er sket frifindelse, påtaleopgivelse mv., foretages med virkning for fingeraftryk optaget inden for 10 år før det foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt for *bekendtgørelsen* den 1. januar 2014 og altså ikke – som forudsat i bemærkningerne til lovforslaget – mere end 10 år før *lovens* ikrafttræden den 1. august 2010. Det fremgik endvidere af overgangsbestemmelsen, at hvis fingeraftrykket er optaget tidligere end 10 år før den 1. januar 2014, sker der alene sletning *efter begæring*, og kun hvis den pågældende ikke fortsat er registreret i Kriminalregisteret for kriminalitet, som giver grundlag for at opbevare den pågældendes oplysninger i Fingeraftryksregisteret i en længere periode.

Justitsministeriet oplyste i orienteringsbrevet til Retsudvalget, at baggrunden for, at sletning efter bestemmelsen knyttedes til *bekendtgørelsens* ikrafttræden – og ikke som angivet i bemærkningerne til lovforslaget til *lovens* ikrafttræden – var, at det ellers ville kræve en manuel gennemgang af et meget omfattende antal registreringer optaget i Fingeraftryksregisteret fra den 1. august 2000 til den 1. januar 2004.

7. Justitsministeriet havde efter udsendelse af bekendtgørelsesudkastet i høring igennem en periode drøftelser med Datatilsynet om den foreslåede overgangsbestemmelse, der efter Datatilsynets opfattelse som udgangspunkt ikke var forenelig med persondatalovens § 5, hvorefter indsamlede oplysninger bl.a. ikke må opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum, end hvad der er nødvendigt og proportionalt.

Den 17. januar 2014 modtog Justitsministeriet en udtalelse fra Datatilsynet, som havde forelagt problemstillingen for Datarådet.

Datatilsynet anførte i udtalelsen, at Datatilsynet er af den opfattelse, at det som udgangspunkt ikke vil være foreneligt med persondataloven fortsat at opbevare fingeraftryk fra ikke-dømte personer, som er optaget før den 1. januar 2004, eller at overlade initiativet til at sikre sletning til den registrerede selv. Datatilsynet medgav dog, at kravene i persondatalovens

§ 5 til bl.a. sletning må fastlægges under hensyn til de praktiske muligheder.

Datatilsynet anførte desuden, at forpligtelsen til at sikre, at behandling af personoplysninger sker i overensstemmelse med persondataloven, herunder at oplysningerne ikke opbevares længere, end hvad der er nødvendigt og proportionalt, jf. § 5, påhviler den dataansvarlige.

Datatilsynet henstillede derfor til, at der udfoldes betydelige bestræbelser på at identificere og udskille oplysninger omfattet af de nye generelle sletteregler for ikke-dømte, f.eks. ved at sammenkøre oplysninger fra Fingeraftryksregisteret med Kriminalregisteret og/eller med andre tilgængelige oplysninger.

Datatilsynet tilføjede, at det må være op til Justitsministeriet selv at vurdere, om tvingende praktiske grunde gør det nødvendigt at fastsætte en særordning for sletning af fingeraftryk fra ikke-dømte, som er optaget før den 1. august 2000, evt. før den 1. januar 2004. Det må også være op til Justitsministeriet at vurdere, om forudsætningerne bag ændringen af dna-loven i 2010 giver fornøden hjemmel til den ordning, som følger af det bekendtgørelsesudkast, som har været sendt i høring.

8. Justitsministeriet har siden modtagelsen af Datatilsynets udtalelse sammen med Rigspolitiet arbejdet på en løsning, som både lever op til de menneskeretlige aspekter, der er omtalt under pkt. 3 ovenfor, og som imødekommer kravene fra Datatilsynet. Det gælder bl.a. med hensyn til at undersøge, hvad der er teknisk og ressourcemæssigt muligt i forhold til at identificere de personer, hvis oplysninger vil skulle slettes fra Fingeraftryksregisteret, herunder hvis sletning i alle tilfælde vil skulle ske af egen drift og ikke altså ikke kun efter begæring fra den registrerede.